

AKUPUNKTUR

Dr. Pinar Can

pcan@ankara.edu.tr

GİRİŞ

- Geleneksel Çin tıbbının 5000 yıllık bir geçmişi vardır.
- 18. yy da Çin duraklama dönemine girmiş ve akupunktur bu durumdan olumsuz etkilenmiştir.
- Bu dönemde Çin de akupunktur yasaklanırken Batı da ilgi görmeye başlamıştır.
- 1958'de ise Çin ve Batı Tıbbı akupunkturu beraberce kullanmaya başlamış etkinliği ve etki mekanizmalarını anlamaya yönelik araştırma enstitüleri kurmuşlardır.
- 1974'de Uluslararası Veteriner Akupunktur Topluluğu (IVAS) kuruldu.

TANIM

- Akupunktur; fonksiyonel, geriye dönüşümlü hastalık ya da bozuklukların hem sağaltımı hem tanısı için deride kendiliğinden bulunan basınca hassas ve önceden yerleri kesin olarak belirlenmiş bazı nokta veya noktaların iğnelenmesi olarak tanımlanmaktadır.
- Akupunktur= acus (iğne) + punctura (delmek)

https://s.abcnews.com/images/Health/AP_acupuncture_albino_alligator_lpl_130829_16x9_992.jpg

<https://pbs.twimg.com/media/EHbUZMdU4AAoGh6.jpg>

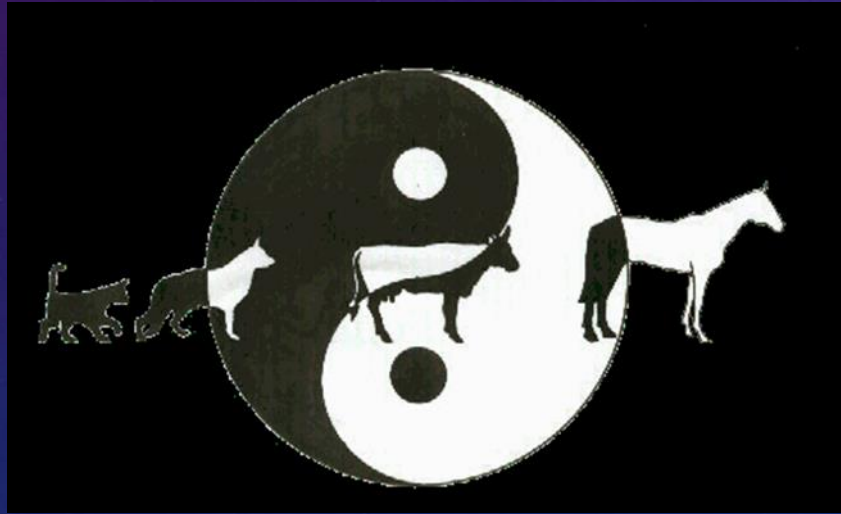
- Geleneksel Çin tıbbına göre evren ve dünyadaki tüm oluşumlar karşıtlık ilkesini içeren ve birbirlerini etkileyen güçlere dayanmaktadır.
- Bu güçler birbirleriyle denge içindedir.
- Vücuttaki karşıt sistemler (Yin ve Yang) dengeli ve uyumlu çalışırlarsa (homeostazis) sağlık, bu denge ve uyum bozulursa hastalık oluşur.
- Yin ve Yang arasındaki etkileşim Qi'yi (hayat enerjisi, bipolar enerji) üretir.

- Yin ve Yang zıt elektrik yüklü iki kutup, Qi de bunlar arasında geçen akım olarak düşünülebilir.
- Hastalık durumunda hastalanan organ veya dokuya ait akupunktur noktalarında ya da buna uyumlu kısımlardaki akupunktur noktalarında elektromanyetik anormallik oluşur.
- Yani meridyenler arasındaki akışın durmasıyla enerji dengesizliği oluşur.

- Aku noktaları vücut yüzeyindeki (deride) çizgisel meridyenler ve kanallar üzerinde yerleşmişlerdir.
- Buralar yüksek gerilimli veya düşük dirençli elektromanyetik odaklardır.
- Akupunkturun amacı vücutta dolaşan Qi enerjisini dengelemek ve meridyenler arasındaki dengeyi sağlamaktır.

- Aku noktalarına verilen uyarılar sinir lifleri aracılığıyla beyne ulaşmakta, orada değerlendirildikten sonra gerek refleksler gerekse nörokimyasal yolla kendiliğinden iyileştirme mekanizmaları harekete geçirilmektedir.
- Başarılı bir akupunktur, organizmanın doğal dengesini geri yükler. Bununla birlikte, kalıcı olarak tahrip olmuş dokuyu iyileştiremez.
- Günümüzde bu noktalar iğne, palpasyon, ses, ışık veya elektrik akımı ile uyarılabilmektedir.

https://vcahospitals.com/colonial/primary/-/media/vca/images/hospitals/united-states/new-york/colonial/gallery/876x493_colonial_acupuncture.jpg?h=493&w=876&la=en&hash=02990A6EB5A0A06BC9C8AE40E6B626A3

https://harradine.com.au/wp-content/uploads/sites/8/2013/06/feline_acupuncture.jpg

Akupunktur Noktası ve Meridyen Kavramı

- Akupunktur noktaları eksternal kanallar üzerinde yer alan, fazla sayıda sinir uçları ve kapiller damarlar içeren, bu nedenle de deride ölçülebilir derecede düşük resistans gösteren odaklardır.
- Bu noktaları uyararak, buradan tüm organizmadaki enerji akışını etkileyebiliriz.

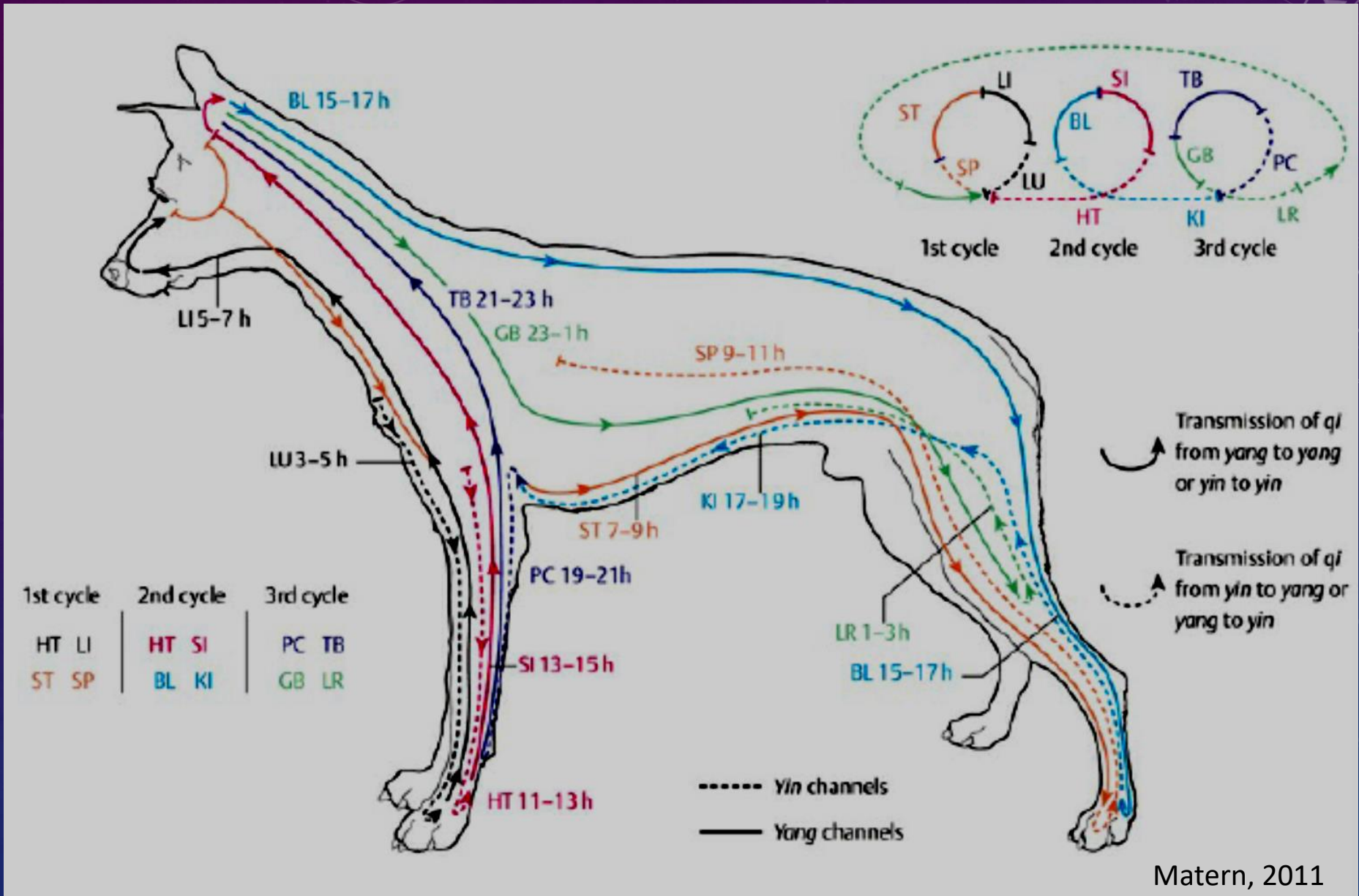
<https://dranimalorg.files.wordpress.com/2019/01/cropped-scamper-acupuncture-2.jpg>

https://horsej-intellectsolution.netdna-ssl.com/cdn/farfuture/Kfykyuy0gKufirNM57NjMc3ytT17hwHklpxJIOQ7HY/mtime:1504208520/files/styles/article_large/public/picture-s-videos/articles/acupuncture_pics-13_-_webfeaturebox.png?itok=Bsli-cSY

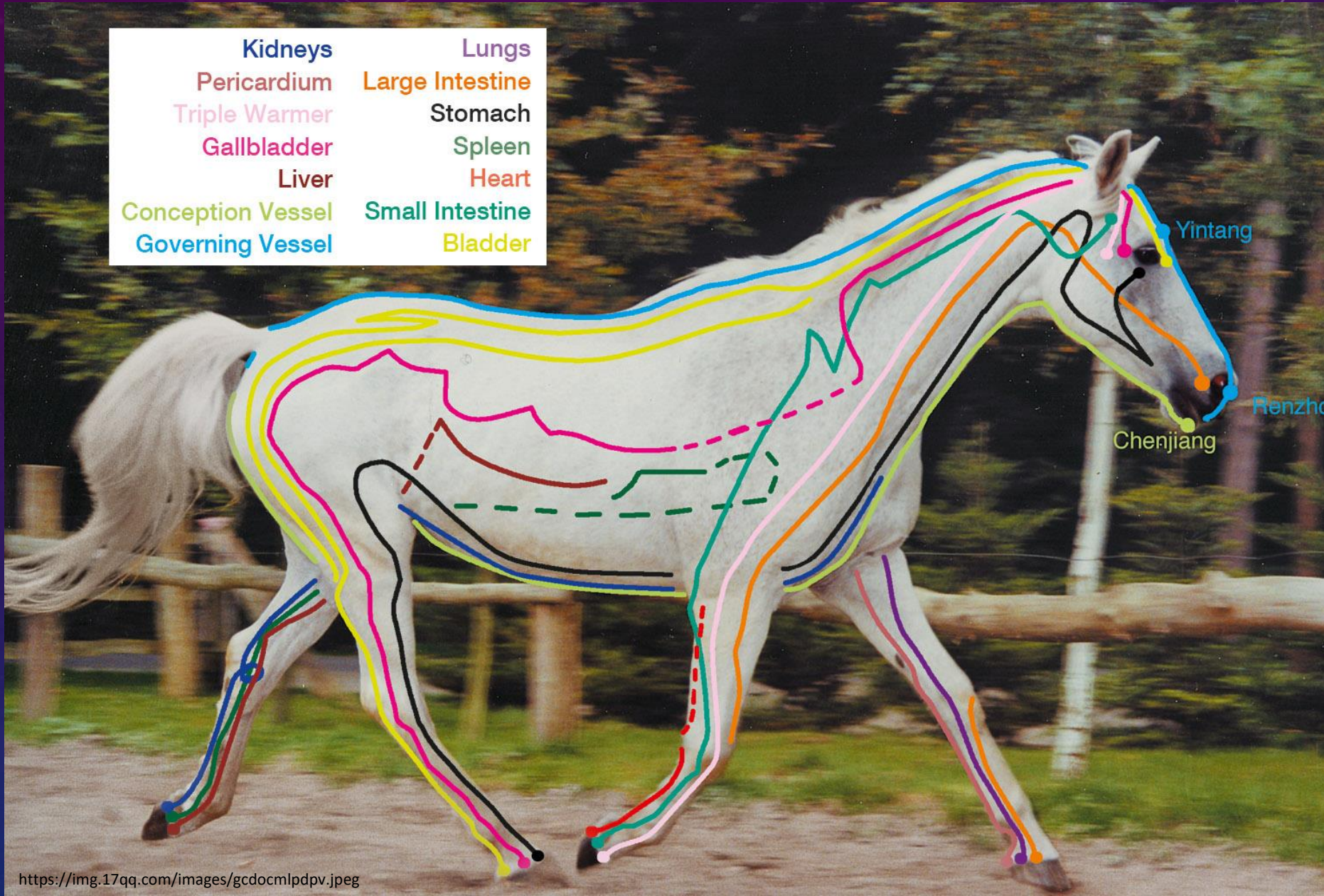

- Akupunktur noktaları birbirleri ile kanallar aracılığıyla birleşirler, bu kanallara meridyen denir.
- İnsan ve köpeklerde 12 klasik meridyen bulunmaktadır.
- Yin kanalları; kalp (HT), akciğer (LU), böbrek (KI), perikardium (PC), dalak / pankreas (SP), karaciğer (LR)
- Yang kanalları; kalın bağırsak (LI), ince bağırsak (SI), mide (ST), idrar kesesi (BL), üçlü ısıtıcı veya üçlü burner (TH veya TB), safra kesesi (GB).

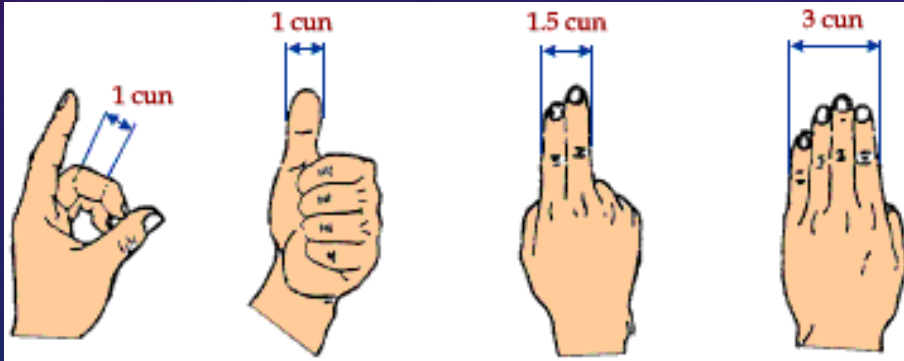
Matern, 2011

Kidneys	Lungs
Pericardium	Large Intestine
Triple Warmer	Stomach
Gallbladder	Spleen
Liver	Heart
Conception Vessel	Small Intestine
Governing Vessel	Bladder

Akupunktur Noktalarının Belirlenmesi

- Yüzeysel anatomik belirteç yerlerinden hareketle
- Elektriksel deri direncinin ölçülmesi (direncin en düşük olduğu yer)
- Parmak 'cun ünitesi' ölçüleri

<http://www.tcmstudent.com/images/cunfinger.gif>

https://shop.opis-supplies.ca/wp-content/uploads/2015/04/1170_Excel_Single1.jpg

Akupunkturun Etkileri

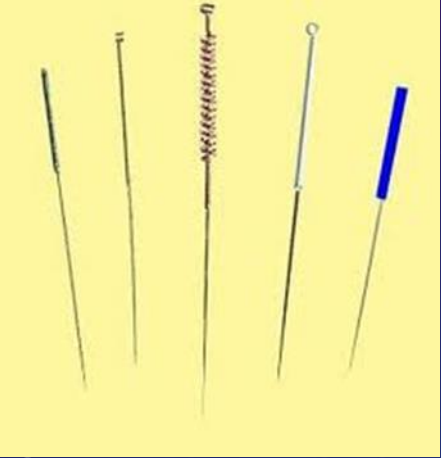
- Analjezik etki (kapı-kontrol teorisi, inhibitör kuşatma teorisi, endorfin teorisi)
- Homeostatik etki (otonom sinir sistemi)
- İmmuniteyi güçlendirici etki
- Sedatif etki
- Psikolojik etki
- Motor iyileştirici etki

Akupunktur Teknikleri

- İğne akupunktur
- Akupresür
- Kap/Vakum
- Moksibüsyon
- Akuapunktur
- Lazer akupunktur
- Gold akupunktur/Gold implantasyon
- Ses akupunkturu
- Elektroakupunktur
- Kulak akupunkturu

İğne Akupunktur

- İnsanlarda kullanılan, ince, elastik, steril tek kullanımlık iğneler kullanılır.
- İğne akupunktur noktasına doğru bir şekilde yerleştirildiğinde subjektif bir reaksiyon oluşur; uyuşma, hızlı inspirasyon, kulaklarda ve kuyrukta oynama.

https://www.wangfordvetclinic.com/page/file/userResources/w400/acupuncture_Sleepy-Dae-dog.jpg

<https://cliniquepiejoux.fr/wp-content/uploads/2020/11/acupuncture-chat-980x653.jpg>

Akupresür

- İğnesiz akupunktur olarak bilinir.
- Vücudun belirlenmiş nokta ya da alanlarına parmak basıncının uygulanmasıdır.
- Veteriner hekimlikte sık kullanılmamasına rağmen diare, indigesyon, kontüzyon ve paraliz gibi durumlarda ağrıyı ve kas spazmını azaltmak amacıyla tercih edilir.

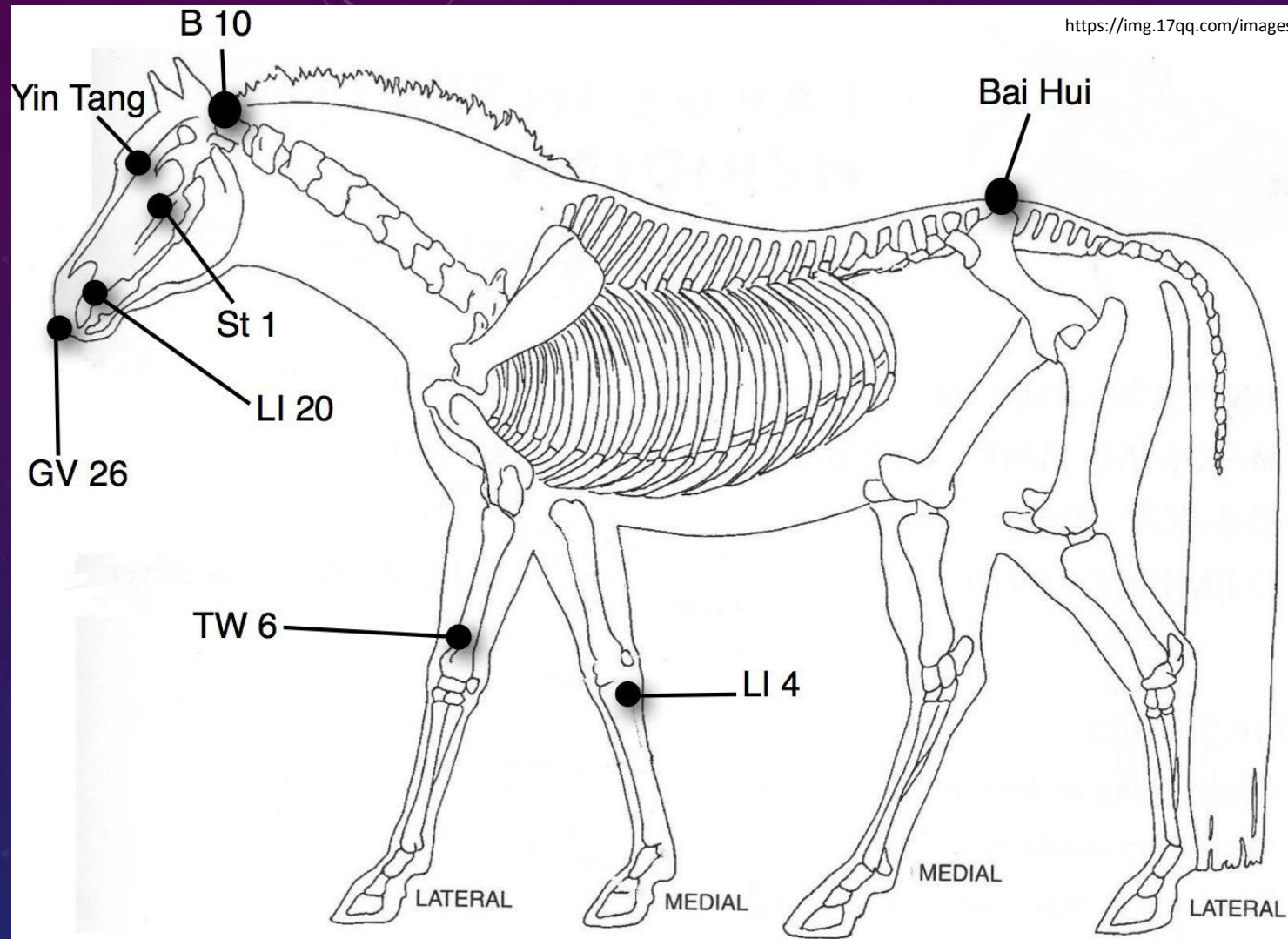

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:AND9GcQHR6UawdqyFbCq4acFsIRDSbTO7UVeNIX0eg&usqp=CAU>

<https://austinhorseidirectory.com/blog/wp-content/uploads/2018/03/acupressure-brassard-equine.jpg>

Equine Acclimatizing Acupressure Points

Gently rub any of these points, using fingers, palms or knuckles, for as long as the horse lets you, to warm up, stimulate and encourage the to easily shift and adjust to changing climates, temperatures and air pressure.

Kap/Vakum

- Isı + vakum
- amaç lokal mikrosirkülasyonu sağlamak
- büyük hayvanlarda romatoid artrit ve genç hayvanlarda indigesyonda endikedir.

<https://bingsnaturalhealth.com.au/wp-content/uploads/2016/10/Cupping-dog.jpg>

https://scontent.fesb5-1.fna.fbcdn.net/v/1.6435-9/7098044_2158116947817767_2485279338316955648_n.jpg?_nc_cat=105&ccb=1-3&_nc_sid=973ba8&_nc_ohc=c4m1wkw4d8AX-m005R&_nc_ht=scontent.fesb5-1.fna&oh=87f4444e6a6d424709977281f103254fe&oe=60B47FEC

Moksibüsyon

- Moxa, *Artemisia vulgaris*'ten (pelin) üretilir ve farklı şekillerde kullanılır.
- Veteriner hekimlikte tercih edilen form, dumanlı veya dumansız olan preslenmiş moksia puroları veya gevşek moksia şeklindedir.
- Uygulama sırasında moksia yanar ve çok özel bir aromatik koku ve duman çıkar, kaslara kadar inebilen çok özel bir ısı oluşur.

https://cdn.shopify.com/s/files/1/1029/2207/products/moxa_268x188.jpg?v=1569329503

<https://www.canr.msu.edu/pestid/uploads/images/Mugwort-flower1.jpg>

https://acushop.eu/media/catalog/product/cache/35/image/3fa98de60589b92e9485d0bf15a64109/b/_/b.120.0015_01.jpg

- Duman kanallara penetre olur, Qi'yi ve kanı kanallarda iter.
- Moksa, soğuk algınlığı, Qi durgunluğu, ağrılı eklemler, uyuşukluk, kısırlık ve felç gibi durumlarda etkilidir.
- Küçük hayvanlarda, puro şeklindeki moksayı yaktıktan sonra ilgili aku noktasının yaklaşık 2 cm yukarısında tutmak ve ileri geri sallamak en kolay uygulamadır.
- Moksa vücuda kolayca enerji getirir. Moksanın uygulanması gebelik ve yangı durumunda kontrendikedir.

<http://www.globaltimes.cn/Portals/0/attachment/2011/0116af74-e756-4fdd-8e6e-9a9bcbc2a915.jpeg>

<http://equinesportsmassage.com/wordpress/wp-content/uploads/2014/03/Rosie-Neck-Hips.jpg>

Akuapunktur

- Akupunktur noktalarına sıvı enjekte etmek için enjeksiyon kanülleri kullanılabilir.
- Dokudaki sıvının yavaş emilmesi, akupunktur noktasında daha uzun süreli basınç yaratır, bu da iğnenin etkisini artırır.
- Enjekte edilebilir maddeler, Traumeel (Heel, Baden-Baden, Almanya), ekinezya, B12 vitamini veya lidokain gibi lokal anestezişiklerdir.
- Göz enfeksiyonlarında, alerjilerde, romatoid artritte, parezide, kontüzyon kaynaklı topallıkta endikedir.

<https://i.pinimg.com/originals/0b/03/a6/0b03a6f9f96709e5598c2f985cb1a440.jpg>

https://depaoloquineconcepts.files.wordpress.com/2012/03/img_6801.jpg

Lazer Akupunktur

- Lazer, vücut hücrelerini veya akupunktur noktalarını ışık enerjisi ile uyarmak için kullanılır.
- Lazer akupunktur ağrısızdır ve bu nedenle iğne fobisi olan hastalar için uygundur.
- Köpeklerde artrit, romatoid artrit, kas-tendon yaralanmaları, felç ve operatif analjezi için endikedir.

Gold Akupunktur/ Gold İmplantasyon

- Bu yöntem en yaygın olarak kronik dejeneratif eklem hastalığında kalıcı bir etki ve iyileşme sağlamak için uygulanır.
- Kalıcı bir etki için akupunktur noktalarına altın teller veya toprak yerleştirilebilir.
- En yaygın endikasyonlar arasında kalça displazisi, dirsek artrozu, gonartroz ve spondiloz sayılabilir.

https://www.mdpi.com/animals/animals-02-00426/article_deploy/html/images/animals-02-00426-ag-550.jpg

<https://www.monvt.eu/files/10440.jpg>

https://www.foyel.com/archivos/2/5/implantes_oro_4.jpg

Ses Akupunkturu

- Ses akupunkturu, akupunktur noktalarına, noktaların rezonansını sağlayan, farklı ayarlardaki akort çatalları aracılığıyla iletilen titreşimleri kullanır.

https://static.wixstatic.com/media/829f79_b725fd38369d45a4a85d466fab597263~mv2_d_6140_4912_s_4_2.jpg/v1/fill/w_473,h_296,al_c,q_80,usm_0.66_1.00_0.01/Kelly-180807049.webp

https://static.wixstatic.com/media/829f79_a6b8a080024840009cbcff5c6dbff2ae~mv2_d_6140_4912_s_4_2.jpg/v1/fit/w_2500,h_1330,al_c/829f79_a6b8a080024840009cbcff5c6dbff2ae~mv2_d_6140_4912_s_4_2.jpg

Elektroakupunktur

- Akupunktur iğnelerine, elektriksel uyarım veren bir cihazın bağlantı tellerini bağlayarak, akupunktur noktalarına elektrik ve dolayısıyla yang enerjisi uygulayabiliriz.
- Deri üzerine elektriksel uyarı veren TENS (transkutanöz elektriksel sinir stimülatörü) adlı cihazlarla da uygulanabilir.
- Endorfin sistemi uyarır ve analjezi oluşturur. Etkisi uzun sürer ve birikici etkisi bulunur.
- İntervertebral disk herniasyonu, felçler veya diğer bazı nörolojik hastalıklarda, oldukça faydalıdır.
- Gebelikte, epilepsi ve kardiyovasküler problemlerle kontrendikedir.

Kulak Akupunkturu

- Kulağın kıkırdaklarının görünümünün, uterus içinde düşey konumda duran bir fötüse benzediği ve vücuttaki her organın kulak üzerinde bulunan bir noktayla haberleşme halinde olduğu kabul edilir.
- Sinir sistemi ve lokomotor sistem hastalıklarının teşhis ve tedavisinde kullanılabilir.

